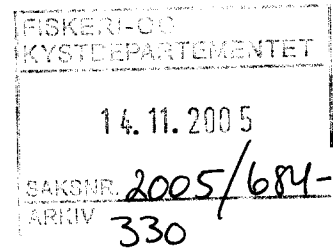

Fiskeri- og kystdepartementet
Postboks 8118 Dep
0032 OSLO

Deres ref.: 200300228
Your ref.:

Vår ref.: 2005/827- / 5595/2005 Bergen, 1.11.2005
Our ref.:

HØRING AV NOU 2005: 10 - LOV OM FORVALTNING AV VILTLEVENDE MARINE RESSURSER

Generelle kommentarer

Det oppnevnte utvalget har lagt frem et forslag til ny lov om forvaltning av viltlevende marine ressurser og tilhørende genetisk materiale. Den skal i sin helhet avløse loven om saltvannsfiske. Samtidig utvides lovens virkeområde fra tradisjonelt fiske og fangst, til å omfatte all utnyttelse av samtlige marine ressurser og tilhørende genetisk materiale. Dette for å legge grunnlaget for forvaltning av nye marine virksomheter som bioprospektering og andre aktiviteter som forutsetter tilgang til eller uttak av viltlevende marine ressurser.

Det har videre vært grunnleggende for utvalget at den nye loven skal ta hensyn til en økosystembasert tilnærming, biologisk mangfold og viktige områder for livssyklusen til viltlevende marine ressurser.

Etter Havforskningsinstituttets vurdering er en felles forvaltningslov for viltlevende marine ressurser et viktig og nødvendig grep for å støtte opp under en helhetlig forvaltning og en økosystembasert tilnærming til forvaltningen av marine ressurser.

Utvalget har hatt som oppgave å vurdere lovforslaget opp mot folkerettslige og politiske forpliktelser som Norge har påtatt seg i egenskap av å være kyststat og forvalter av levende marine ressurser. I denne sammenheng har en samordning mot og harmonisering med biomangfoldutvalgets arbeid med ny lov om bevaring av naturlandskap og biologisk mangfold (naturmangfoldloven) vært sentralt. "Havressursloven vil være en sektorlov for gjennomføring av biomangfoldkonvensjonen og en ny naturmangfoldlov" (s. 36).

Et sentralt tema i utredningen fra lovutvalget er om det skal legges et bevaringsprinsipp til grunn for den nye havressursloven. Utvalget har ikke kommet til enighet i dette spørsmålet. Flertallet vil videreføre prinsippet fra loven om saltvannsfiske der høsting av levende marine ressurser er tillatt såfremt ikke annet er bestemt. Mindretallet argumenterer for en speilvending som er på linje med den foreslåtte biomangfoldloven der det er innført et bevaringsprinsipp for alle viltlevende virveldyr. Mindretallet mener at en speilvending ikke vil svekke loven som næringslov.

Postadresse/Post address: Tlf./Tel.: (+ 47) 55 23 85 00
Postboks 1870 Nordnes Faks/Fax: (+ 47) 55 23 85 31
N-5817 Bergen Bankgiro nr./Bank account: 7694.05.00849
Norge/Norway Swift-adr.: DNBANOKK
Internett: Enhetsregisternr./Registration no: 971349077
http://www.imr.no E-post/E-mail: havforskningsinstituttet@imr.no

Avdeling/Dept.: Adm.dir.
Saksbeh./Handled by: Tore Nepstad
Besøksadresse/Address: Nordnesgaten 50
Tlf./Tel.: 55 23 85 19
Faks/Fax:
E-post/E-mail: torenep@imr.no

Havforskningsinstituttet mener at å legge et bevaringsprinsipp til grunn for den nye havressursloven vil gi et bedre rammeverk for en økosystembasert forvaltning som grunnlag for en bærekraftig utvikling av marine næringer og som grunnlag for bedre kontroll over ressursuttaket. Dette vil gjelde både for kommersielt viktige levende ressurser, og for arter som primært ikke er kommersielt viktige, men som blir berørt av marin næringsvirksomhet. Slike arter kan ha en viktig rolle i økosystemet og bør i utgangspunktet ha en beskyttelse. Innføringen av et bevaringsprinsipp vil dermed etter vår mening være et fremtidsrettet tiltak for å sikre bærekraftig utvikling av marine næringer og ivaretagelse av det biologiske mangfold.

Havforskningsinstituttets argumentasjon for innføringen av et bevaringsprinsipp har sammenheng med det betydelige arbeid som har vært lagt ned ved instituttet for å legge til rette for en økosystembasert forvaltning, og å gi dette begrepet et operativt innhold. Som ledd i dette bidro vi som premissleverandør til Nordsjøkonferansen i Bergen i 1997 der fiskeri- og miljøvernministrene rundt Nordsjøen ble enige om integrering av tiltak innen fiskeri- og miljøvernforvaltningen gjennom utvikling og bruk av økosystemtilnærming. Til den 5. Nordsjøkonferansen i Bergen i 2002, der fremdrift, problemer og ytterligere tiltak for å implementere en økosystembasert forvaltning stod på agendaen, leverte vi også vesentlige bidrag. Likeledes ble vi bedt om å medvirke i utarbeidelsen av St.meld. nr. 12 (2001-2002) *Rent og rikt hav*. I denne stortingsmeldingen er økosystemtilnærming til havforvaltning definert som en integrert forvaltning av menneskelig aktivitet basert på økosystemers dynamikk. Målet er å oppnå bærekraftig bruk av ressurser og goder fra økosystemene og opprettholde deres struktur, virkemåte og produktivitet. I internasjonal sammenheng har vi vært aktive i utviklingen av ny strategi for Det internasjonale råd for havforskning (ICES) der økosystemtilnærming i forskning og rådgivning er et sentralt prinsipp. Vår argumentasjon for innføringen av et bevaringsprinsipp må også sees i sammenheng med vår høringsuttalelse til lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold (biomangfoldloven) (brev av 27.06.2005, ref. 2005/236-/3260/2005), der vi argumenterer for verneområder med bærekraftig bruk slik at bærekraftig marin næringsvirksomhet blir mulig uten at det biologiske mangfold reduseres.

Havforskningsinstituttet har også vært med å utarbeide premissene for den nye havressursloven gjennom å levere en delutredning om økosystembasert forvaltning av det marine miljø (brev av 22.10.2003, ref. 03/251-3/oam-013) på bestilling fra Havressurslovutvalget. I delutredningen gir vi definisjon og avgrensing av små og store økosystemer, betraktninger om økosystemers kompleksitet og interaksjoner, omtale av systemer eller komponenter med stor, middels og liten kapasitet til å bufre mot ekstern påvirkning, herunder påvirkning av menneskelige aktiviteter, videre en innføring i flerbestandsforvaltning og viktige interaksjoner, samt bevaring av viktige bestanddeler i økosystemet og deres robusthet.

Vi har gjennomgått de områder av dokumentet der vi anser at vi har spesiell kompetanse, og har følgende kommentarer til teksten:

Teksten i utredningen

Utvalget har sett det som sin oppgave å veie behovet for tilgjengelighet gjennom enkel språkbruk opp mot behovet for presise formuleringer. "Et enkelt språk med klare definisjoner bør derfor tilstrebes ut fra rettspedagogiske hensyn (s. 23)". Etter Havforskningsinstituttets mening har utvalget i stor grad lykkes med sine ambisjoner. Vi ønsker likevel å peke på noen

formuleringer som kan virke uklare i sin nåværende form. Det gjelder spesielt to grupper av uttrykk; Resurser/arter/organismer og Sjø/sjøhav, der vi anbefaler en gjennomgang og presisering.

Ressurser

Utvalget bruker i stor grad uttrykket ressurser. Det er Havforskningsinstituttets oppfatning at ressurser kan begrenses til det som er direkte ressurser (nåværende eller fremtidige) for menneskelig bruk. I en økosystem- og mangfoldkontekst er det mer presist å bruke uttrykk som organismer eller arter. Vi ønsker at det foretas en gjennomgang av de stedene der uttrykkene ressurser, organismer og arter opptrer. Dersom det er snakk om havets levende organismer (planter, dyr og mikroorganismer), bør det komme klart frem i utredningen. Et eksempel der ressurs bør erstattes med organismer er:

Man tar derfor sikte på å utvide lovens virkeområde til å forvalte enhver levende ressurs i havet. Loven avgrensens naturlig mot forvaltning av ikke-levende ressurser i havet (kap. I, s. 23).

Ved opplisting av utredningsoppgavene heter det:

Utvalget skal vurdere hvordan virkeområdet i saltvannsfiskeoven kan utvides fra å gjelde fisk, hval, sel, pigghuder, skall- og bløtdyr til å omfatte forvaltning av marine organismer generelt - herunder sjøpattedyr (mer generelt enn i dag), tang og tare, koraller, samt hittil uutnyttede organismer på lavere nivå i næringskjeden m.v. (kap. I, s. 24).

Vi støtter en slik presis bruk av begrepet og ønsker at det gjennomføres i hele teksten. Da marine ressurser er et sentralt begrep som inngår i lovens tittel, bør det være helt klart hva som menes med begrepet.

Havet, marine miljø, sjø (s. 28), sjøhavet s. 26

De ovenstående begrepene kan også være en kilde til forvirring. Selv om presiseringen her er mindre avgjørende, anbefaler Havforskningsinstituttet at dersom det er slik at sjø/sjøen og sjøhavet er synonymt med det marine miljø og havet bør det klargjøres innledningsvis.

Utvidelse av loven til å omfatte bunnfaste arter og forholdet til kontinentalsokkeloven

Havforskningsinstituttet støtter utvalget i at alle levende ressurser (organismer) samles i en lov (havressursloven). Det er imidlertid viktig at dette samordnes med kontinentalsokkel-petroleumsregimet. Dette fordi at det er en nær tilknytning mellom et økosystem og dets abiotiske miljø. Økosystemer kan beskrives som et komplekst samspill mellom ikke-levende og levende komponenter avgrenset i tid og rom. (kap. 6.2.2. s. 105). Økosystembasert forvaltning av f.eks. bunnlevende organismer vil derfor raskt omfatte organismenes habitat/leveområde.

Tore Nepstad
administrerende direktør